

Cuprins

Cuvânt-înainte	5
Abrevieri	9
TITLUL I. CONSIDERAȚII GENERALE ASUPRA ASIGURĂRILOR.....	11
Capitolul I. Aspecte preliminare privind asigurările	13
1. Necesitatea sistemului de asigurări	13
2. Noțiunea de asigurare.....	15
Capitolul II. Apariția și dezvoltarea asigurărilor	17
1. Originea și evoluția asigurărilor.....	17
2. Reglementarea asigurărilor în România.....	24
3. Reglementări europene în materia asigurărilor	35
Capitolul III. Repere fundamentale privind asigurările.....	39
1. Funcțiile asigurării.....	39
2. Principiile asigurării.....	42
3. Clasificarea asigurărilor.....	44
Capitolul IV. Activitatea de supraveghere, control și protecție în domeniul asigurărilor	48
1. Autoritatea de Supraveghere Financiară	48
1.1. Înființare, obiective.....	48
1.2. Atribuții și prerogative	50
1.3. Organizare și funcționare	52
1.4. Sancțiuni.....	54
2. Biroul Asigurătorilor de Autovehicule din România	56
2.1. Noțiune, reglementare	56
2.2. Organizare și funcționare.....	57
2.3. Atribuții și competențe	58

3. Fondul național de protecție	66
3.1. Constituire, reglementare	66
3.2. Venituri, contribuții	67
4. Fondul de garantare a asiguraților	69
4.1. Constituire, reglementare, rol	69
4.3. Resursele financiare	71
4.4. Procedura și condițiile de efectuare a plăților din disponibilitățile Fondului	73
4.5. Sancțiuni	77

TITLUL II. REGULI COMUNE PRIVIND CONTRACTUL DE ASIGURARE.....79

Capitolul I. Noțiuni generale privind contractul de asigurare	81
1. Definiția contractului de asigurare.....	81
2. Caracterile juridice ale contractului de asigurare.....	81
3. Elementele specifice contractului de asigurare	89
3.1. Interesul asigurării.....	89
3.1.1. Noțiunea și caracteristicile interesului asigurării.....	89
3.1.2. Natura juridică a interesului de asigurare	91
3.1.3. Titularul interesului de asigurare.....	93
3.2. Riscul asigurat	95
3.2.1. Noțiunea și caracteristicile riscului	95
3.2.2. Riscul obiectiv și riscul subiectiv	100
3.2.3. Riscuri constante și riscuri variabile.....	101
3.2.4. Riscuri legal neasigurabile.....	103
3.2.5. Valoarea și obiectul riscului	104
3.3. Suma asigurată.....	105
3.3.1. Noțiunea și caracteristicile sumei asigurate.....	105
3.3.2. Suma asigurată în asigurările de bunuri	105

3.3.3. Suma asigurată în asigurările de persoane și de răspundere civilă	106
3.3.4. Modificarea sumei asigurate	108
3.4. Prima de asigurare.....	108
3.4.1. Noțiunea de primă.....	108
3.4.2. Clasificarea primelor de asigurare	113
3.4.3. Indivizibilitatea primei	115
Capitolul II. Participanții în asigurări	117
1. Precizări prealabile	117
2. Părțile în contractul de asigurare	117
2.1. Asigurătorul	117
2.2. Asiguratul	120
2.3. Contractantul asigurării.....	121
2.4. Beneficiarul asigurării	122
2.5. Persoana cuprinsă în asigurare.....	124
2.6. Terțul prejudiciat	124
3. Intermediarii de asigurări.....	125
3.1. Noțiune, categorii, autorizare	125
3.2. Brokerii de asigurări.....	133
3.2.1. Compania de brokeraj.....	133
3.2.1.1. Definiție, autorizare.....	133
3.2.1.2. Funcționarea companiei de brokeraj.....	136
3.2.1.3. Mandatul de brokeraj.....	139
3.2.1.4. Suspendarea și retragerea autorizației de funcționare.....	140
3.2.2. Brokerul în asigurări	141
3.3. Instituția de credit și firma de investiții	142
3.3.1. Definiție, autorizare.....	142
3.3.2. Cerințe organizatorice.....	145
3.3.3. Mandatul de intermediere.....	146

3.3.4. Suspendarea și retragerea avizului	147
3.4. Agentul de asigurări.....	148
3.4.1. Definiție, tipuri	148
3.4.2. Dobândirea calității de agent	149
3.4.3. Funcționarea agentului de asigurări	150
3.4.4. Pierderea calității de agent	151
3.5. Asistentul de asigurări	152
3.5.1. Definiție, particularități.....	152
3.5.2. Dobândirea calității de asistent.....	152
3.5.3. Funcționarea asistentului de asigurări.....	153
3.5.4. Pierderea calității de asistent.....	154
Capitolul III. Formarea contractului de asigurare	155
1. Condițiile de validitate ale contractului de asigurare	155
1.1. Precizări prealabile	155
1.2. Capacitatea de a contracta	155
1.3. Consimțământul părților	159
1.4. Obiectul contractului.....	163
1.5. Cauza	165
2. Încheierea contractului de asigurare.....	167
2.1. Preliminarii	167
2.2. Informarea reciprocă a părților	167
2.2.1. Informarea asiguratului	167
2.2.2. Informarea asigurătorului	169
2.2.3. Analiza declarației de risc.....	170
2.2.4. Obligația asigurătorului de a încheia contractul	174
2.2.5. Momentul încheierii contractului	175
2.2.6. Importanța momentului și locului încheierii contractului	177
2.2.7. Încheierea contractului în formă electronică.....	177
2.2.8. Conținutul contractului.....	179

2.2.9. Durata contractului	181
2.2.10. Forma și proba contractului	183
2.2.11. Interpretarea contractului.....	185
2.2.12. Clauzele abuzive.....	189
2.2.12.1. Noțiune, fundament, reglementare.....	189
2.2.12.2. Condițiile privind calificarea clauzelor abuzive	190
2.2.12.3. Tipuri de clauze abuzive.....	191
2.2.12.4. Constatarea și sancționarea clauzelor abuzive	194
Capitolul IV. Efectele contractului de asigurare.....	196
1. Precizări prealabile	196
2. Drepturile și obligațiile părților până la ivirea cazului asigurat.....	196
2.1. Obligațiile asiguratului	196
2.1.1. Obligația de a furniza informații cu privire la risc.....	196
2.1.1.1. Influența modificării riscului asupra contractului.....	196
2.1.1.2. Întinderea obligației	198
2.1.1.3. Circumstanțe agravante de risc	198
2.1.1.4. Împrejurări cunoscute de asigurat	201
2.1.1.5. Forma comunicării.....	201
2.1.1.6. Sancțiunea neexecutării obligației de comunicare	201
2.1.2. Obligația de a plăti prima.....	202
2.1.2.1. Debitorul primei	202
2.1.2.2. Persoana îndreptățită să încaseze prima	204
2.1.2.3. Data plății.....	205
2.1.2.4. Locul plății.....	206

2.1.2.5. Modalitatea de plată.....	206
2.1.2.6. Proba plății.....	209
2.1.2.7. Sancțiunea neplății primelor	209
2.2. Drepturile asiguratului	210
2.2.1. Dreptul de a modifica contractul.....	210
2.2.2. Dreptul de a încheia asigurări suplimentare	211
2.3. Drepturile și obligațiile asigurătorului	211
3. Drepturile și obligațiile părților după producerea evenimentului asigurat	212
3.1. Obligațiile asiguratului	212
3.1.1. Obligația de a comunica producerea riscului	213
3.1.1.1. Noțiune, reglementare	213
3.1.1.2. Termenul comunicării	213
3.1.1.3. Persoanele care pot face comunicarea.....	214
3.1.1.4. Forma comunicării.....	214
3.1.1.5. Conținutul comunicării.....	215
3.1.1.6. Sancțiunea neexecutării obligației	215
3.1.2. Obligația de a furniza date și acte referitoare la evenimentul asigurat.....	216
3.2. Obligațiile asigurătorului	217
3.2.1. Obligația de a constata producerea evenimentului asigurat	217
3.2.1.1. Verificarea existenței obligației de plată.....	217
3.2.1.2. Determinarea cauzelor și împrejurărilor producerii pagubelor.....	219
3.2.2. Obligația de a plăti indemnizația de asigurare.....	220
4. Subrogarea asigurătorului	222
4.1. Noțiune, fundament	222
4.2. Condițiile subrogării	223
4.3. Efectele subrogării	225

Capitolul V. Încetarea contractului de asigurare	229
1. Precizări prealabile	229
2. Moduri generale de încetare a contractului de asigurare	229
2.1. Ajungerea la termen	230
2.2. Producerea evenimentului asigurat	230
3. Moduri speciale de încetare a contractului de asigurare	231
3.1. Denunțarea contractului	231
3.2. Rezilierea contractului	233
3.3. Nulitatea contractului	235
TITLUL III. FORME DE ASIGURĂRI CONTRACTUALE	237
Capitolul I. Asigurarea de bunuri	239
1. Precizări prealabile	239
2. Interesul asigurării.....	241
3. Efectele contractului	242
3.1. Obligațiile asiguratului	242
3.1.1. Obligația de a întreține bunul asigurat în condiții corespunzătoare	242
3.1.2. Obligația de a declara existența altor asigurări	243
3.1.3. Obligația de a lua măsuri pentru limitarea pagubelor	246
3.1.4. Obligația de a participa la constatarea pagubei	248
3.2. Obligațiile asigurătorului	249
3.2.1. Stabilirea cantitativă a pagubelor	249
3.2.2. Evaluarea pagubelor	250
4. Sisteme de acoperire a despăgubirilor.....	251
4.1. Sistemul acoperirii proporționale.....	252
4.2. Sistemul acoperirii primului risc	253
4.3. Sistemul acoperirii limitate	253
5. Încetarea contractului.....	254

6. Asigurarea obligatorie a locuințelor	255
6.1. Reglementare, domeniu de aplicare.....	255
6.2. Riscurile acoperite.....	257
6.3. Riscuri excluse	258
6.4. Încheierea contractului.....	259
6.5. Durata contractului.....	261
6.6. Efectele contractului	262
6.6.1. Obligațiile asiguratului	262
6.6.2. Obligațiile asigurătorului.....	264
6.7. Constatarea daunelor și plata efectivă a despăgubirilor	267
6.8. Încetarea contractului.....	268

Capitolul II. Asigurările de credite, garanții și pierderi

financiare	269
1. Precizări prealabile	269
2. Asigurarea de credite	271
2.1. Noțiunea de credit	271
2.2. Caracteristicile contractului de asigurare a creditului....	272
2.3. Elementele esențiale ale asigurării creditului	273
2.3.1. Riscul asigurat	273
2.3.2. Interesul asigurat	274
2.3.3. Prima de asigurare.....	275
2.3.4. Indemnizația de asigurare	276
2.4. Asigurarea creditelor de export	277
2.4.1. Cadrul instituțional	277
2.4.2. Polița de asigurare	279
2.4.3. Categoriile de riscuri asigurate	280
2.4.4. Durata de asigurare	280
2.4.5. Prima de asigurare.....	281
2.4.6. Indemnizația de asigurare	282

2.5. Asigurarea vânzării cu plata prețului în rate	282
2.6. Asigurarea creditului ipotecar	283
2.6.1. Acordarea creditului, reglementare	283
2.6.2. Clauzele obligatorii ale contractului de credit ipotecar	284
2.6.3. Garantarea creditului ipotecar	286
2.6.4. Efectele contractului de asigurare a imobilului ipotecat	287
2.6.4.1. Părțile contractului de asigurare	287
2.6.4.2. Durata asigurării	287
2.6.4.3. Riscurile asigurate	287
2.6.4.4. Plata primelor de asigurare	288
2.6.4.5. Cesiunea drepturilor din asigurare	288
2.6.4.6. Acordarea despăgubirilor	289
2.6.5. Executarea creanțelor ipotecare	289
3. Asigurarea de garanții	290
4. Asigurarea de pierderi financiare	291
Capitolul III. Asigurarea de răspundere civilă	293
1. Precizări prealabile	293
2. Tipuri de asigurări de răspundere	293
3. Asigurarea facultativă de răspundere civilă	294
3.1. Caracteristici generale	294
3.2. Părțile asigurării	295
3.3. Suma asigurată	296
3.4. Prima de asigurare	296
3.5. Excluderile de risc	297
3.6. Stabilirea și plata despăgubirii	298
3.7. Drepturile terțelor persoane păgubite	299
4. Asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto	300
4.1. Obiectul și sfera asigurării	300

4.1.1. Cadrul juridic	300
4.1.2. Domeniul de aplicare	302
4.2. Încheierea contractului RCA	303
4.2.1. Obligativitatea încheierii contractului RCA.....	303
4.2.2. Părțile contractului RCA.....	305
4.2.2.1. Asiguratul	305
4.2.2.2. Asigurătorul RCA	306
4.2.3. Cuprinsul contractului RCA	310
4.2.4. Durata contractului RCA.....	311
4.2.5. Dovada contractului RCA	312
4.2.6. Prima de asigurare.....	312
4.2.7. Sistemul <i>bonus-malus</i>	314
4.2.8. Decontarea directă.....	315
4.3. Răspunderea asigurătorului RCA	317
4.3.1. Sfera răspunderii asigurătorului RCA.....	317
4.3.2. Riscurile acoperite.....	318
4.3.3. Riscuri excluse	321
4.4. Efectele contractului RCA.....	323
4.4.1. Obligațiile asiguratului	323
4.4.2. Obligațiile asigurătorului RCA	325
4.4.3. Drepturile persoanei prejudiciate.....	329
4.5. Avizarea și constatarea prejudiciilor.....	330
4.5.1. Avizarea daunei	330
4.5.2. Stabilirea prejudiciilor.....	330
4.5.3. Constatarea amiabilă de accident	332
4.6. Stabilirea și plata despăgubirilor	333
4.6.1. Quantumul despăgubirilor	333
4.6.2. Procedura acordării despăgubirilor	335
4.6.3. Stabilirea despăgubirilor în cazul avarierii sau distrugerii vehiculului.....	336

4.6.4. Dauna totală economică.....	338
4.6.5. Stabilirea despăgubirilor pentru lipsa de folosință a vehiculului avariat	340
4.6.6. Stabilirea despăgubirilor pentru avarierea sau distrugerea altor bunuri.....	341
4.6.7. Stabilirea despăgubirilor în caz de vătămare a integrității corporale, sănătății sau decesului.....	342
4.6.8. Plata despăgubirilor	345
4.7. Acțiunile în justiție	346
4.7.1. Acțiuni în pretenții	346
4.7.2. Acțiuni în regres.....	348
4.8. Suspendarea contractului RCA	349
4.9. Încetarea contractului RCA	350
4.10. Reînnoirea contractului RCA	351
5. Asigurarea obligatorie de răspundere civilă profesională pentru medici, farmaciști și alte persoane din domeniul asistenței medicale.....	352
5.1. Sediul materiei, particularități	352
5.2. Acordarea asistenței medicale	353
5.3. Obținerea acordului informat al pacientului.....	355
5.4. Răspunderea civilă a personalului medical și a unităților sanitare.....	356
5.5. Obligatorivitatea încheierii asigurării de malpraxis.....	360
5.6. Procedura de stabilire a cazurilor de malpraxis.....	361
5.7. Stabilirea și acordarea despăgubirilor	363
5.8. Subrogarea asigurătorului.....	365
5.9. Prescripția actelor de malpraxis	366
Capitolul IV. Asigurarea de persoane	368
1. Precizări prealabile	368
2. Clasificarea asigurărilor de persoane.....	369

3. Părțile contractante	371
4. Desemnarea beneficiarului	372
5. Efectele contractului	373
5.1. Obligațiile asiguratului	373
5.1.1. Obligația de a furniza informații	373
5.1.2. Obligația de a plăti prima	373
5.1.2.1. Determinarea primei de asigurare	373
5.1.2.2. Prima de risc și prima nivelată.....	374
5.1.2.3. Rezerva de prime	375
5.2. Obligațiile asigurătorului	376
5.2.1. Obligația de informare	376
5.2.2. Obligația de a plăti indemnizația de asigurare.....	378
5.2.2.1. Persoanele îndreptățite să primească indemnizația	378
5.2.2.2. Cuantumul indemnizației.....	378
5.2.2.3. Cazuri privind exonerarea de plată a indemnizației	379
6. Încetarea contractului.....	381
7. Repunerea în vigoare a asigurării	382
8. Imprescriptibilitatea dreptului asigurătorului	383
TITLUL IV. REASIGURAREA.....	385
Capitolul I. Aspecte generale privind reasigurarea	387
1. Noțiuni, finalitate	387
2. Evoluția reasigurării	388
3. Clasificarea reasigurărilor.....	389
4. Delimitarea reasigurării de alte operațiuni de asigurare	391
4.1. Coasigurarea.....	391
4.2. Retrocesiunea	394

Capitolul II. Contractul de reasigurare	395
1. Noțiune, variante, caractere juridice.....	395
2. Obiectul contractului de reasigurare	396
3. Trăsăturile contractului de reasigurare	397
4. Clauzele contractului de reasigurare	398
5. Efectele contractului de reasigurare.....	399
Capitolul III. Forme ale contractelor de reasigurare	402
1. Precizări prealabile	402
2. Tipuri de contracte proporționale	402
2.1. Contractul de reasigurare cotă-parte	403
2.2. Contractul de reasigurare excedent de sumă	404
3. Tipuri de contracte neproporționale	405
3.1. Contractul de reasigurare excedent de daună.....	406
3.2. Contractul de reasigurare excedent de rată a daunei.....	408
Bibliografie selectivă	409
Index	423

Cuvânt-înainte

Un rol aparte în evoluția societății omenеști îl au asigurările. Complexe și dinamice, asigurările implică o multitudine de aspecte, care îmbină în mod armonios elemente din mai multe domenii.

Ideea de asigurare își are originea în măsurile întreprinse pentru a evita, preveni și limita pericolele care amenință viața, integritatea corporală și bunurile omului. Împrejurările generatoare de pagube și suferințe pot fi provocate de acțiunea forțelor naturii și de diferite accidente determinate de fapta omului.

Asigurarea permite acoperirea riscurilor la care sunt supuse bunurile sau viața unei persoane. Datorită sferei ample de cuprindere a activității umane, problematica asigurărilor constituie o realitate actuală și seducătoare.

Prin conceptul de solidaritate în fața riscului, asigurarea apare ca un imperativ obiectiv, determinat de acțiunea legilor care guvernează natura și societatea. Într-o lume a incertitudinilor, asigurările oferă certitudine și rigoare. Sistemul de asigurări favorizează spiritul întreprinzător și contribuie la finanțarea investițiilor, la progresul social și economic, precum și la îmbunătățirea calității vieții.

Fenomenul asigurării poate fi abordat din perspectivă juridică, tehnică și economică. Cu toate că sunt autonome, conexiunea celor trei elemente se impune în analiza noțiunii de asigurare.

Dimensiunea juridică este conferită de contractul de asigurare. Obiectul contractului îl reprezintă operațiunea juridică convenită de părți, care rezultă din ansamblul drepturilor și obligațiilor contractuale.

Element esențial al contractului, prima de asigurare servește la crearea unui fond comun, destinat indemnizării persoanelor care au suferit o pierdere. Prin acest sistem, efectele unui eveniment cauzator de prejudicii se compensează în echivalent bănesc sau în natură. Asigurarea reprezintă, astfel, un transfer cu caracter oneros, sarcina riscului fiind preluată de la asigurat la asigurător.

Repartizarea și împărțirea riscurilor ține de dimensiunea tehnică a asigurării. Relevante pentru tehnica asigurărilor sunt organizarea mutualității și aplicarea legilor statisticii.

Asigurarea, fiind o întrajutorare organizată, grupează mai mulți asigurați supuși acelorași riscuri, urmând ca cei care au suferit o pierdere să fie despăgubiți. În măsura în care numărul participanților la comunitatea de risc este mai mare, suportarea pagubelor va fi mai ușoară. Mecanismul mutualității permite dispersia riscurilor și, implicit, atenuarea efectelor prejudiciabile ale realizării evenimentului asigurat.

Operațiunile de asigurare au ca fundament matematic calculul statistic al probabilităților și legea numerelor mari. În raport de probabilitatea și intensitatea producerii unui eveniment, asigurătorul stabilește nivelul primei de asigurare și își constituie fondurile de rezervă.

Calculul probabilităților exprimă raportul dintre numărul șanselor favorabile producerii unui eveniment și numărul total al cazurilor posibile. Probabilitatea producerii riscului se determină prin aplicarea legii numerelor mari. Distanța dintre frecvența producerii unui eveniment și probabilitatea realizării lui scade pe măsura creșterii numărului de cazuri. În temeiul datelor statistice privind evenimentele trecute, se pot prevedea frecvența și costul producerii unor anumite riscuri.

Dimensiunea economică are în vedere scopul primar al asigurării, care se manifestă prin acordarea protecției financiare, asiguratul fiind repus în situația existentă înainte de producerea riscului.

Asigurarea exprimă relații care apar în procesul constituirii și utilizării fondului comun, la care, pe baza mutualității, participă toți asigurații. Fondul de asigurare se folosește pentru acoperirea daunelor și pierderilor cauzate de producerea unui eveniment, precum și pentru finanțarea investițiilor.

Prin raportare la aceste realități, interesul asigurării rezultă din sfera largă de cuprindere, din diversitatea formelor pe care le prezintă și din spiritul de inventivitate în găsirea unor modalități de protecție care să acopere efectele adverse ale riscurilor. Prin protecția oferită în fața unor evenimente producătoare de prejudicii, asigurarea face parte din modul de gândire și acțiune al omului.

În lumina considerentelor învedereate, lucrarea a fost concepută ca o cercetare monografică în domeniul contractelor de asigurare. Reglementările privind aspectele specifice operațiunilor de asigurare sunt tratate în contextul soluțiilor din dreptul nostru și cerințelor normelor europene.

În cadrul lucrării au fost valorificate și preocupările noastre anterioare în materia asigurărilor. Într-o perioadă în care literatura de specialitate era fragmentară și insuficientă, am publicat, la Editura Junimea din Iași, împreună cu distinsul și regretatul coleg, Dumitru Popescu, un prim studiu privind raporturile contractuale din sfera de activitate proprie asigurărilor.

Structura lucrării, în concordanță cu exigențele academice, cuprinde patru titluri: considerații generale asupra asigurărilor; reguli comune privind contractul de asigurare; forme de asigurări contractuale; reasigurarea. Într-o manieră armonioasă și echilibrată,

problematica lucrării permite o imagine de ansamblu a sistemului de asigurări.

Prin prisma nevoii de protecție a oamenilor și a bunurilor, contractele de asigurare prezintă o semnificație majoră, iar studierea lor se impune ca o necesitate teoretică și practică. Într-un domeniu actual, dar controversat și dificil, lucrarea contribuie la aprofundarea cunoștințelor despre fascinantul domeniu al asigurării.

Iași,
ianuarie 2020

Capitolul I

Aspecte preliminare privind asigurările

1. Necesitatea sistemului de asigurări

Producția de bunuri materiale constituie baza existenței și evoluției societății omenești. Procesul de producere a bunurilor necesare societății presupune raporturi de intercondiționare permanente între om și natura înconjurătoare, având un caracter continuu. Oamenii nu pot înceta să producă, după cum nu pot înceta să consume, reproducția socială desfășurându-se fără întrerupere.

Pe măsura dezvoltării științei și tehnicii, a cunoașterii umane, omul a pătruns tot mai mult tainele naturii, reușind s-o subordoneze. Dar în natură există o serie de fenomene a căror declanșare provoacă serioase daune și perturbări procesului de producție. Tot astfel, asemenea fenomene pot să apară și în cadrul vieții sociale.

Valorile materiale create în procesul muncii pot fi distruse uneori de forțele dezlănțuite ale naturii. Calamitățile cele mai frecvente sunt inundația, seceta, grindina, uraganul și cutremurul. Ele pot produce mari pagube materiale și chiar pierderi umane, tulburând desfășurarea normală a procesului de producție¹.

În afară de acțiunea forțelor naturii, activitatea economico-socială poate fi stânjenită și de diferite accidente, determinate de conduita oamenilor sau independent de voința acestora. De exemplu, incendiile, exploziile, catastrofele din timpul transportului,

---

¹ A se vedea D. Popescu, I. Macovei, *Contractul de asigurare*, Ed. Junimea, Iași, 1982, p. 6 și urm.; I. Văcărel, F. Bercea, *Asigurări și reasigurări*, ed. a II-a, Ed. Expert, București, 1998, p. 21 și urm.

avariile la mașini și utilaje, intoxicațiile, epizootiile. De asemenea, în viața oamenilor apar evenimente dintre care, unele dorite, precum nașterea unui copil, căsătoria, ajungerea la o anumită vârstă, altele nedorite, întâmplătoare și posibile, cum ar fi accidentele, invaliditatea, bolile sau chiar inevitabile, prin survenirea decesului.

Ființa umană și patrimoniul său sunt amenințate, în cursul evoluției lor, de primejdii neprevăzute care le pot opri dezvoltarea, atinge integritatea sau nimici existența. Societatea omenească, resimțind aceste primejdii, a căutat metode eficiente de apărare pentru a contracara pierderile generate de calamități și accidente.

Pe plan general, societatea întreprinde măsuri de ocrotire a sănătății persoanelor, de protejare a bunurilor materiale și de prevenire a daunelor. Ele privesc acțiunile de regularizare a unor cursuri de apă, împădurirea terenurilor în pantă, plantarea unor perdele arborifere în calea curenților de aer, aplicarea de tratamente profilactice la oameni și animale, limitarea surselor de poluare a mediului înconjurător, realizarea unor construcții din materiale rezistente și ignifuge. Totodată, în cazul producerii unor evenimente distructive, se iau măsuri de limitare a pagubelor prin stingerea și localizarea incendiilor, a focarelor de infecții, săparea de șanțuri pentru scurgerea apelor rezultate din inundații, recuperarea unor materiale și îngrijirea suplimentară a culturilor calamitate.

Oricât de bine organizate și laborioase ar fi măsurile de apărare întreprinse de societate, ele au numai capacitatea de a limita frecvența riscurilor și proporțiile pagubelor. De aceea, oamenii trebuie să-și creeze anumite rezerve materiale și bănești din resurse proprii, la care să apeleze în caz de nevoie.

Rezervele materiale și bănești ar trebui astfel create, sub raportul mărimii lor, încât să asigure posibilitatea acoperirii tuturor riscurilor. Constituirea practică a unor asemenea rezerve este însă